

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2643/2026
26.03.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у парници тужиле - противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Горан Марковић, адвокат из ..., против туженог - противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Владимир Беочанин, адвокат из ..., ради развода брака и заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужиле - противтужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 216/25 од 27.05.2025. године, у седници одржаној 26.03.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле - противтужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 216/25 од 27.05.2025. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву П2 138/2023 од 29.11.2024. године, у ставу 1. изреке, разведен је брак закључен између тужиле - противтужене и туженог - противтужиоца, закључен дана ...1999. године у ..., Град Краљево, који је уписан у матичну књигу венчаних, која се води за матично подручје ..., под редним бројем ... за 1999. годину. У ставу 2. изреке, одређена је мера заштите од насиља у породици којом се туженом - противтужиоцу забрањује да на било који начин узнемирава тужилу - противтужену и наложено туженом - противтужиоцу да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужиле. У ставу 3. изреке, одређена је мера заштите против насиља у породици према тужили - противтуженој којом се тужили - противтуженој забрањује да на било који начин узнемирава туженог - противтужиоца и наложено тужили - противтуженој да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања, којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство. У ставу 4. изреке, наложено је тужили - противтуженој да се исели из породичног стана на адреси у ..., ул. ... бр. .../... . У ставу 5. изреке, одбијен је предлог тужиле - противтужене да се одреди мера заштите против насиља у породици којом се туженом - противтужиоцу налаже да се исели из наведеног породичног стана, као неоснован. У ставу 6. изреке, констатовано је да ће мере заштите од насиља у породици предвиђене ставом 2, 3, 4. и 5. изреке пресуде трајати годину дана по правноснажности пресуде и

да исте могу бити продужене све док не престану разлози због којих су одређене. У ставу 7. изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 216/25 од 27.05.2025. године, ставом првим изреке, жалба тужиле је одбијена и првостепена пресуда потврђена у ставовима 3., 4., 5., 6. и 7. изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца – противтужена је благовремено изјавила ревизију. Позвала се на одредбе члана 407. став 1. тач. 3. као и члана 404. Закона о парничном поступку.

Будући да су испуњени услови да се одлучује о ревизији у складу са чланом 403. став 2. тачка 1. ЗПП у вези са чланом 208. Породичног закона, то није било разлога да се о истој одлучује као изузетно дозвољеној у смислу чл. 404. ЗПП.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу чл. 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23 – др. закон) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У ревизији је тужилца указала на то да је њено право на расправљање повређено тиме што је првостепени суд пропустио да оцени доказ - записник о преузимању ортопедских помагала са шест фотографија, да одлучи о предложеним доказима вештачењем вештака грађевинске струке и саслушањем ВВ, запослене у Центру за социјални рад која је била водитељка случаја, као и сведока ГГ и ДД, те суштински указала да ортопедска помагала инсталирана у предметном стану могу бити премештена у неки други стамбени објект из ког разлога потребе туженог могу бити задовољене и на том неком другом месту. Међутим, указивање тужилце на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. ЗПП, није било предмет оцено овог суда, будући да се ради о повреди која се не може сматрати ревизијским разлогом у смислу одредбе члана 407. ЗПП. Осим тога, другостепени суд није учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП с обзиром да је ценио све битне жалбене наводе тужилце којима се оспорава оцена изведених доказа од стране првостепеног суда и дао разлоге за оцено, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка које могу бити разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак ...1999. године. Живели су у стану, који се налази у ... у ул. ... бр. .../..., који је у власништву тужилцине ћерке, а над којим парничне странке имају право доживотног плодоуживања. С обзиром на то да је тужени ... и везан за инвалидска колица, у том стану су извршене одређене адаптације и исти је опремљен ортопедским помагалима. Будући да су се односи међу странкама пореметили, тужилца је поднела тужбу за развод брака 14.03.2023. године, након чега су њихови односи постали још гори. Крајем марта те године, тужилца је доживела психичко насиље од туженог, јер јој је упућивао претње како ће да је „среди“ његова ћерка ЂЂ са својом мафијом и псовао јој је мртву мајку, што је тужилца пријавила Полицијској управи у Краљеву, које претње су се поновиле после Ускрса, којом приликом ју је и вређао рекавши јој да је „курва“, што је такође пријавила Полицијској управи у Београду. У јутарњим часовима 11.05.2023. године, и то око 06.00 часова, парничне странке су се посвађале, а која свађа је ескалирала у насиље у породици. Наиме, тужени је од тужилце тражио да му дода шољицу са кафом, што је тужилца одбила да учини, притом га вређајући речима „богаљ“, „неспособни човек“, „смрдиш“, „сав си упишан“, након чега је тужени упутио претње тужилци речима да ће је заклати, при чему ју је гађао стакленом чинијом и

нанео јој повреду у пределу стомака. Тужила је затим позвала полицију и пријавила туженог за насиље у породици. Наредбом МУП РС ПУ Краљево од 11.05.2023. године, туженом је изречена хитна мера привременог удаљења из стана и хитна мера забране контактирања и прилажења жртви насиља, које хитне мере су продужене на још 30 дана решењем Основног суда у Краљеву од 12.05.2023. године. Центар за социјални рад је у налазу и мишљењу од 12.06.2023. године и потом у изјашњењу од 06.07.2023. године навео да је, пошто предметно насиље у породици представља ескалацију дугогодишњих поремећених односа супружника и нерешених имовинских односа, сврсисходно да се према странкама изрекну мере заштите од насиља у породици и да би требало омогућити враћање туженог у предметни стан, јер је исти у потпуности прилагођен његовим потребама, као лица са инвалидитетом. Првостепени суд је потом, 27.07.2023. године донео решење, којим је одредио привремену меру, па је странкама забранио да на било који начин узнемиравају другог супружника и наложио им да се уздрже од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог супружника, а тужили је наложио иселење из предметног стана. Решењем је одређено да ће привремене мере важити до правноснажног окончања поступка. Центар за социјални рад је у налазу и мишљењу од 15.08.2024. године навео да се странке придржавају изречених мера, али да је продужење мера заштите од насиља у породици и након развода странака сврсисходно због трајно и тешко поремећених односа странка и нерешених имовинских односа. Изјашњавајући се на примедбе тужиле, Центар за социјални рад је у поднеску од 01.10.2024. године навео: да су радници Центра обишли туженог у предметном стану и извршили увид у опремљеност стана потребним ортопедским помагалима; да је са странкама рађено саветодавно уз процену степена ризика, могућих алтернатива за обезбеђење сигурности странака и специфичних потреба туженог као лица са инвалидитетом; да су потребе туженог као лица са инвалидитетом биле само привремено задовољене у оквиру другог стамбеног објекта у коме је живео када су му биле изречене хитне мере; да је задовољавање потреба туженог као лица са инвалидитетом и омогућавање делимичне самосталности туженог обезбеђено у предметном стану; да је несумњиво да су односи странака трајно и тешко поремећени, што је појачано нерешеним имовинским односима; као и да је сврсисходно продужење мера заштите од насиља у породици које су на снази и након развода странака, јер постоји ризик од понављања насиља у породици.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је најпре применом одредбе члана 41. Породичног закона развео брак парничних странака и одлучио као у ставу 1. првостепене пресуде. Одлучујући о тужбеном захтеву тужиле - противтужене и противтужбеном захтеву туженог - противтужиоца, којима су тражили одређивање мера заштите од насиља у породици у виду изрицања забране узнемиравања другог супружника и налагања супружницима да се уздржавају од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог супружника, првостепени суд је закључио да су основани. Имајући у виду да у понашању и радњама парничних странака критичног дана 11.05.2023. године постоје елементи насиља у породици, да су породични односи између странака трајно и тешко поремећени и да постоји опасност од даље ескалације насиља, првостепени суд је позивајући се на одредбе чл. 197. став 1, чл. 198. став 1, став 2. тачка 5. и став 3. и чл. 199. Породичног закона, одлучио као у ставовима 2. и 3. изреке првостепене пресуде. Будући да је циљ мера заштите од насиља у породици спречавање ризика од понављања насиља у породици и угрожавања животних потреба и да на страни туженог постоје посебне околности, које оправдавају доношење мере иселења тужиле, првостепени суд је одлучио да усвоји

противтужбени захтев туженог, којим је тражио одређивање мере заштите од насиља у породици у виду издавања налога тужили да се исели из предметног стана, те да одбије као неоснован тужбени захтев тужиле, којим је тражила одређивање исте мере према туженом. Позивајући се на одредбу члана 198. став 1. и став 2. тачка 1. Породичног закона, првостепени суд је одлучио као у ставовима 4. и 5. изреке.

Другостепени суд је становишта да је првостепеном пресудом у побијаном делу правилно и потпуно утврђено чињенично стање те примењено материјално право када је тужбени захтев тужиле делимично усвојен, а противтужбени захтев у целости усвојен. Стога је потврђена првостепена пресуда у ставовима 3.-7. изреке.

По оцени Врховног суда нижестепени судови су правилно применили материјално право тако што су делимично усвојили тужбени захтев тужиле, а целости усвојили противтужбени захтев.

Насиље у породици дефинисано је чланом 197. Породичног закона, тако што је у ставу 1. прописано да се под насиљем у породици подразумева понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно стање и спокојство другог члана породице, док су у ставу другом наведени карактеристични видови насиља у породици који се у пракси најчешће испољавају, уз одређење да се насиљем у породици сматра свако дрско, безобзирно и злонамерно понашање које један члан породице испољава према другом члану породице. Поред тога, у члану 198. став 1. наведеног закона против члана породице који врши насиље суд може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици којим се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим члановима породице, док је у ставу 2. тачка 1. прописано да мера заштите од насиља у породици јесте издавање налога за иселење из породичног стана или куће, без обзира на право својине односно закупа непокретности и тачком 5. забрана даљег узнемиравања члана породице, при чему се мере заштите од насиља могу одредити у трајању од највише годину дана (став 3.). Одредбом члана 198. истог закона прописано је да се мера заштите од насиља у породици може продужавати све док не престану разлози због којих је мера била одређена.

Следом наведеног, насиље у породици подразумева свако понашање које одступа од стандарда уобичајеног опхођења и комуницирања са члановима породице, за које да би било квалификовано као насиље у породици није неопходан одређени континуитет (трајност таквог понашања), већ је у одређеним ситуацијама довољан и један акт понашања који има карактер насиља у породици. Поред тога, неопходно је да суд покаже „нулту толеранцију“ на насиље што подразумева да се свако понашање које одступа од стандарда нормалног опхођења и комуницирања са члановима породице мора квалификовати као дрско, безобзирно, односно злонамерно понашање. Компоненте насиља у породици и његова суштинска обележја која га јасно разликују од дозвољеног понашања утврђује суд имајући у виду све објективне и субјективне, као и специфичне околности сваког конкретног случаја.

Из утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови основано закључују да је 11.05.2023. године извршено насиље у породици не само од стране туженог према тужили, већ и обратно, од стране тужиле према туженом и да то што је критичном приликом тужила одбила да дода шољицу са кафом туженом, који се због непокретношћу узроковане ... креће уз помоћ инвалидских колица, притом му рекавши да је „богаљ“, да „смрди“ и да је „сав упишан“ представља акт насиља у породици у смислу одредбе члана 197. став 1. и став 2. тачка 6. Породичног закона. Такво тужилино понашање одступа од стандарда уобичајеног опхођења и комуницирања са члановима породице и био је довољан да наруши душевно здравље и спокојство туженог, који је због своје болести у одређеном смислу подређен тужили, немоћан и завистан од њене помоћи. Имајући у виду све околности конкретног случаја, изрицање

мере заштите од насиља у породици којом се тужили - противтуженој забрањује да на било који начин узнемирава туженог - противтужиоца и наложено тужили - противтуженој да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања, којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство неопходно је како би се туженом - противтужиоцу пружила заштита и обезбедили мир и спокојство за одређени временски период.

С обзиром на то да је предметни стан у коме су парничне странке остваривале своју брачну заједницу у потпуности адаптиран и прилагођен потребама туженог, као лица са инавалитетом, да ортопедска помагала која су инсталирана у том стану туженом олакшавају живот, као и да је задовољавање потреба туженог као лица са инавалитетом и омогућавање његове делимичне самосталности обезбеђено у том стану у коме су странке живеле, за разлику од другог стамбеног објекта у коме је тужени живео када му је била изречена хитна мера привременог удаљења из стана, то је правилан закључак нижестепених судова да је сврсисходно одређивање и мере заштите од насиља у породици издавањем налога тужили да се исели из предметног стана, те омогућавањем туженом да остане у истом ради потпуног задовољења његових потреба скопчаних са инавалитетом.

Правилно другостепени суд указује на то да чињеница да се акт насиља који је тужени предузео према тужили, а којим је угрозио њен телесни интегритет не може по интегритету изједначити са актом насиља који је тужила предузела према туженом, али да то не оправдава тужилино понашање, која се морала бринути и старати о туженом као члану своје породице којем је помоћ због инавалитета била потребна. Тужила то у конкретном случају није учинила, што је последично код туженог изазвало одређени степен емотивне и психичке узнемирености који оправдава изрицање мере заштите од насиља у породице. Осим тога, положај особа са инавалитетом се мора посматрати као питање људских права, која су у конкретном случају била угрожена, јер је тужила вређала туженог управо по основу његовог инавалитета.

Следом напред наведеног, оправдавано је изрицање мера заштите од насиља, предвиђених чл. 198. ст. 2. тач. 1. и 5. Породичног закона. Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе чл. 207. Породичног закона.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци пресуде.

Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић